

ОСОБЛИВОСТІ РЕГУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРА ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

© 2025 ДЯЧЕНКО Н. П.

УДК 339.137.22
JEL Classification: Q10; Q18; Q19

Дяченко Н. П. Особливості регулювання інноваційного розвитку аграрного сектора економіки України

Метою статті є дослідження теоретичних засад регулювання інноваційного розвитку аграрного сектора економіки України, аналіз сучасного стану, наявних проблем і розробка практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності механізмів забезпечення конкурентоспроможності аграрного сектора України в умовах євроінтеграції та глобальних викликів. Ідентифіковано комплекс механізмів регулювання інноваційного розвитку аграрного сектора економіки України, серед яких: підтримка малого та середнього бізнесу; створення електронних платформ для торгівлі та використання механізмів публічного digital-маркетингу; розвиток біотехнологій та виробництво біопрепаратів для захисту рослин і тварин; удосконалення системи управління якістю та безпечністю продукції шляхом впровадження міжнародних стандартів; створення систем контролю якості на всіх етапах виробництва; розвиток інфраструктури шляхом модернізації транспортної інфраструктури, елеваторів та інших об'єктів інфраструктури; розвиток сучасних логістичних центрів; створення сприятливого інвестиційного клімату, який сприятиме залученню інвестицій в аграрний сектор економіки; розвиток державно-приватного партнерства, що сприятиме залученню державних і приватних інвестицій до реалізації інфраструктурних проєктів та інших програм розвитку аграрного сектора, збільшенню обсягів фінансування та прискоренню їх реалізації, чим забезпечить формування конкурентоспроможності аграрного сектора економіки України. Наголошено, що застосування штучного інтелекту в аграрній сфері може допомогти вирішити багато проблем, з якими стикається галузь, та відкрити нові можливості для розвитку, адже застосування сучасних технологій дозволяє оптимізувати виробничі процеси, зменшити витрати та підвищити ефективність господарювання. Аргументовано, що інтернет та інші телекомунікаційні засоби дозволяють упроваджувати digital-маркетинг, адже охоплює широкий спектр технологій та інструментів, які можуть бути застосовані на різних етапах діяльності – від пошуку інвесторів до розвитку електронної торгівлі сільськогосподарською продукцією, розширюючи ринки збуту та зменшуючи витрати на маркетинг. Виявлено передумови формування сприятливого інвестиційного клімату в аграрному секторі економіки України. Запропоновано заходи реалізації державних програм щодо формування сприятливого інвестиційного клімату та спрямованих на розвиток логістичної інфраструктури аграрного сектора України.

Ключові слова: аграрний сектор, інноваційний розвиток, малий і середній бізнес, digital-маркетинг, біотехнології, інвестиції, логістичні центри, державно-приватне партнерство.

Рис.: 1. Табл.: 3. Бібл.: 9.

Дяченко Наталія Павлівна – кандидат наук з державного управління, доцент, доцент кафедри кібербезпеки, інформаційних технологій та економіки, Київський університет інтелектуальної власності та права Національного університету «Одеська юридична академія» (Харківське шосе, 210, Київ, 02121, Україна)

E-mail: n.diachenko@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4306-7665>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216565101>

UDC 339.137.22
JEL Classification: Q10; Q18; Q19

Diachenko N. P. The Features of Regulation of Innovative Development of the Agrarian Sector of the Economy of Ukraine

In the era of globalization and rapid technological change, innovation is becoming a key factor in competitiveness and sustainable economic development. The architectonic principle, as a methodological tool, allows you to systematize and optimize innovation management processes, ensuring the efficient use of resources and increasing the capitalization of intellectual assets. This article is devoted to an in-depth analysis of the architectonic principle in the context of architectonics and socioeconomic development. The article substantiates the formulation of definitions, theoretical foundations, purposes of the architectural principle in the context of architecture and socioeconomic development, intended for the determination of scientific approaches to the development of portfolios of innovative entrepreneurship and increasing the capitalization of intellectual assets. Scientific approaches and criteria for the formation of intellectual assets have been defined; the business architecture for the formation of these assets; the basic model of the architectonics of intellectual assets in innovative entrepreneurship. It is generalized that the instrument consists of metrics for scientific intensity and scenarios for forecasting the scientific efficiency of innovative business and increasing the capitalization of intellectual assets in global markets. It is noted that in the strategy for the development of a sustainable economy, innovative management employs a portfolio of innovative entrepreneurship, which increases the capitalization of intellectual assets. The article integrates the theoretical foundations of architectonics as a science studying economic systems, the laws of architectonics, business architecture, and criteria for attracting investments, which allow for the proposal of a model of the architectonics of intellectual assets in innovative business for the continuation of scientific research. The aim of the article is to study the theoretical foundations of regulation of innovative development of the agrarian sector of the economy of Ukraine, analyzing its current state and existing problems, developing practical recommendations for improving the efficiency of mechanisms for ensuring the competitiveness of the agrarian sector of Ukraine in the context of European integration and global challenges. A range of mechanisms for regulating the innovative development of the agrarian sector of the economy of Ukraine has been identified, including: support for small and medium-sized enterprises; creation of electronic platforms for trade and the use of public digital marketing mechanisms; development of biotechnology and production of biological products for the protection of plants and animals; improvement of the system of quality and safety management of products through the introduction of

international standards; creation of quality control systems at all stages of production; development of infrastructure through the modernization of transport infrastructure, grain terminals, and other infrastructure facilities; development of modern logistics centers; creation of a favorable investment climate that will promote the attraction of investments in the agrarian sector of the economy; development of public-private partnerships that will facilitate the attraction of public and private investments in the implementation of infrastructure projects and other programs for the development of the agrarian sector, increasing the volume of financing and accelerating their implementation, thereby ensuring the competitiveness of Ukraine's agrarian sector. It is emphasized that the use of artificial intelligence in the agrarian sphere can help resolve many issues faced by the industry and open new opportunities for development, as the application of modern technologies allows for the optimization of production processes, reduction of costs, and enhancement of efficiency of economic management. It is argued that the Internet and other telecommunications means facilitate the introduction of digital marketing, as it encompasses a wide range of technologies and tools that can be applied at various stages of activity – from seeking investors to developing electronic trade in agricultural products, extending sales markets and reducing marketing costs. The prerequisites for creating a favorable investment climate in the agrarian sector of Ukraine's economy have been identified. Measures for the implementation of government programs aimed at forming a favorable investment climate and directed towards the development of the logistics infrastructure of Ukrainian agrarian sector have been proposed.

Keywords: agrarian sector, innovative development, small and medium enterprises, digital marketing, biotechnology, investments, logistics centers, public-private partnership.

Fig.: 1. **Tabl.:** 3. **Bibl.:** 9.

Diachenko Nataliia P. – Candidate of Sciences (Public Administration), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Cybersecurity, Information Technology and Economics, Kyiv University of Intellectual Property and Law of National University «Odesa Law Academy» (210 Kharkivske Hwy., Kyiv, 02121, Ukraine)

E-mail: n.diachenko@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4306-7665>

Scopus Author ID: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57216565101>

В умовах глобалізації та посилення інтеграційних процесів аграрний сектор економіки України відіграє стратегічно важливу роль у забезпеченні продовольчої безпеки країни, формуванні її експортного потенціалу та соціально-економічного розвитку сільських територій. Проте, незважаючи на значний потенціал, аграрний сектор України стикається з низкою викликів, серед яких: залежність від погодних умов, зношеність матеріально-технічної бази суб'єктів господарювання, низька інноваційна активність, загострення конкуренції на світових аграрних ринках. Формування засад інноваційного розвитку аграрного сектора є ключовим чинником його успішної інтеграції у світовий економічний простір.

Дослідження чинників формування засад економічно сталого розвитку є предметом наукового інтересу багатьох дослідників, про що свідчать численні публікації, зокрема Т. В. Мірзоева [1] дослідила ефективність виробництва нішевих зернових культур у контексті забезпечення продовольчої безпеки і створення доданої вартості. Вдовенко Н. М., Коробова Н. М., Поліщук О. В. [2] та Юрчук Н. П., Кіпоренко С. С. [3] ідентифікували виклики та виявили можливості впровадження цифрових технологій в аграрний сектор економіки України. Серов І. В. [4] дослідив вплив впровадження екоінновацій на формування засад сталого розвитку агробізнесу. Сичук О. В. [5] здійснив діагностику розвитку ринку органічної продукції в Україні. Спринчук Н. А. [6] аргументовано довела економічну ефективність інвестування у зрешувальні технології. Регулювання інноваційного розвитку аграрного сектора є ключовим чинником

його сталого розвитку та інтеграції у світовий економічний простір, а отже, актуальним є завдання розробки та впровадження ефективних механізмів, спрямованих на підвищення конкурентоспроможності аграрного виробництва.

Метою є дослідження теоретичних засад регулювання інноваційного розвитку аграрного сектора економіки України, аналіз сучасного стану, наявних проблем і розробка практичних рекомендацій щодо підвищення ефективності механізмів забезпечення конкурентоспроможності аграрного сектора України в умовах євроінтеграції та глобальних викликів.

Методологічні аспекти дослідження враховують положення наявних концепцій регулювання інноваційного розвитку аграрного сектора економіки України. У ході дослідження використано такі загальнонаукові та спеціальні методи, як: системний підхід (з метою вивчення складових механізму регулювання інноваційного розвитку аграрного сектора економіки України); графічний і табличний (для виявлення їх особливостей); факторного аналізу (під час дослідження впливу окремих чинників на формування засад інноваційного розвитку аграрного сектора економіки України).

Аграрний сектор займає чільне місце в економіці України, адже 68,5% території країни – це сільськогосподарські угіддя. Аграрний сектор забезпечує 10% ВВП і 40% експортних надходжень. Україна має розвинений продовольчий комплекс, який здатен не тільки повністю забезпечити населення країни харчовими продуктами, а й формувати активну позицію країни на міжна-

родних ринках. Завдяки традиційно потужному продовольчому експорту Україна є одним із гарантів продовольчої безпеки у світі. До 2022 р. за обсягами експорту Україна входила до п'ятірки найбільших експортерів зернових у світі, експортуючи 3/4 від того, що виробляла; внутрішнє споживання зернових становило лише 20–25%. Україна постачала 10% світового експорту пшениці, понад 14% кукурудзи та понад 47% соняшникової олії [7].

Україна залишається ключовим постачальником на світових ринках зерна та соняшникової олії, з часткою понад 10% міжнародної торгівлі, зокрема у 2023 р. експортовано 16,1 млн т пшениці до 65 країн, 26,2 млн т кукурудзи до 80 країн; 5,7 млн т соняшникової олії до 130 країн світу [8]. За умови ефективного управління, залучення інвестицій та впровадження інновацій, аграрний сектор, модернізуючи усталену віками практику господарювання, може стати ще більш значущим для економіки країни та забезпечення її продовольчої безпеки.

Серед ефективних механізмів регулювання інноваційного розвитку аграрного сектора економіки України доцільно виокремити підтримку малого та середнього агробізнесу, аграрну кооперацію, точне землеробство, меліорацію, відновлення зрошувальних систем тощо (рис. 1).

Серед механізмів, які можуть сприяти підвищенню ефективності регулювання інноваційного розвитку аграрного сектора України, доцільно виокремити впровадження сучасних технологій, серед яких – *точне виробництво*. Точне землеробство, як один із сучасних підходів до ведення сільського господарства, базується на використанні передових технологій для отримання детальної інформації про стан ґрунту, посівів та інших параметрів. Цей підхід дозволяє оптимізувати використання ресурсів, підвищити врожайність і зменшити негативний вплив на довкілля.

Автоматизація та роботизація є ключовими чинниками підвищення ефективності регулювання інноваційного розвитку аграрної сфери. Цифровізація процесів автоматизації в аграрному секторі економіки України є ключовим чинником підвищення ефективності, продуктивності та конкурентоспроможності, вона охоплює широкий спектр технологій та інструментів, які можуть бути застосовані на різних етапах управління та виробничого циклу – від посіву до збору врожаю та його реалізації. Інструменти Інтернету речей (IoT) в аграрному секторі застосовують при необхідності встановлення датчиків на сільськогосподарській техніці, обладнанні та полях для збору даних про стан ґрунту, погодних умов, росту рослин та інших параметрів; передачі даних через інтернет для по-

Рис. 1. Комплекс механізмів регулювання інноваційного розвитку аграрного сектора економіки України

Джерело: власна розробка автора.

дальшого аналізу та використання для прийняття рішень; дистанційного керування обладнанням і системами. Застосування штучного інтелекту в аграрній сфері може допомогти вирішити багато проблем, з якими стикається галузь, та відкрити нові можливості для розвитку. Застосування сучасних технологій дозволяє оптимізувати виробничі процеси, зменшити витрати та підвищити ефективність господарювання.

Інтернет та інші телекомунікаційні засоби дозволяють упроваджувати *digital*-маркетинг [9], адже охоплює широкий спектр технологій та інструментів, які можуть бути застосовані на різних етапах інвестиційного циклу – від пошуку проєктів до моніторингу їх реалізації та оцінки результатів – чи розвивати електронну торгівлю сільськогосподарською продукцією, розширюючи ринки збуту та зменшуючи витрати на маркетинг.

Серед механізмів, які можуть сприяти підвищенню ефективності регулювання інноваційного розвитку аграрного сектора України, доцільно виокремити *розвиток органічного виробництва*. Перспективи органічного виробництва обумовлені: Європейським «зеленим курсом» і прагненням України відповідати вимогам ЄС щодо екологічно чистого виробництва; зростаючим попитом на органічну продукцію у світі та в Україні.

Органічне виробництво має великий потенціал для розвитку в Україні, адже за підтримки держави, інвесторів та міжнародних партнерів українські суб'єкти господарювання можуть збільшити обсяги виробництва органічної продукції, що сприятиме розвитку аграрного сектора економіки країни та забезпеченню продовольчої безпеки.

Отримання сертифікатів органічного виробництва дозволяє підтвердити якість і екологічність продукції, що підвищує її конкурентоспроможність на ендегенному та екзогенному ринках.

Ключовим чинником підвищення ефективності регулювання інноваційного розвитку аграрного сектора економіки України є підтримка малого та середнього бізнесу, адже ці бізнеси:

- ✦ є основним джерелом зайнятості в сільській місцевості, оскільки сприяють зменшенню безробіття та відтоку населення з сіл;
- ✦ є більш гнучкими та відкритими до інновацій, ніж великі підприємства, адже швидше впроваджують нові технології, розробляють нові продукти та послуги, що сприяє модернізації аграрного сектора;
- ✦ спеціалізуються на різних видах діяльності, що забезпечує диверсифікацію аграрно-

го виробництва та зменшує залежність від окремих культур або видів продукції;

- ✦ сприяють посиленню конкуренції на аграрному ринку, що стимулює підвищення ефективності виробництва та зниження цін для споживачів.

Ефективним чинником забезпечення ефективності регулювання інноваційного розвитку аграрного сектора економіки України є *розвиток інфраструктури*.

Інфраструктура включає в себе широкий спектр елементів, таких як транспортні шляхи, сучасні складські приміщення, обладнані системами охолодження та вентиляції, що дозволяють зберегти сільськогосподарську продукцію протягом тривалого часу, зберігаючи її якість і запобігаючи втратам, зрошувальні системи, енергетичні мережі, телекомунікації та інші, які забезпечують функціонування та розвиток сільського господарства.

Модернізація, відновлення та розвиток зрошувальних систем є передумовою формування ефективності регулювання інноваційного розвитку аграрного сектора економіки України.

Зрошувальні системи відіграють вирішальну роль у забезпеченні сталого розвитку та підвищенні конкурентоспроможності аграрного сектора економіки України.

Відновлення та розвиток зрошувальних систем є важливим завданням для аграрного сектора України. Для цього необхідно:

- ✦ залучити значні інвестиції для відновлення та модернізації зрошувальних систем;
- ✦ упроваджувати сучасні технології зрошення, які є ефективними та екологічно безпечними;
- ✦ забезпечити належне управління зрошувальними системами, включаючи їх технічне обслуговування та ремонт;
- ✦ підготувати кваліфіковані кадри для роботи зі зрошувальними системами;
- ✦ забезпечити таку державну підтримку, що відіграє активну роль у відновленні та розвитку зрошувальних систем, надаючи фінансову підтримку, створюючи сприятливі умови для залучення інвестицій та сприяючи впровадженню сучасних технологій.

Відновлення та розвиток зрошувальних систем є важливим чинником забезпечення ефективності регулювання інноваційного розвитку аграрного сектора економіки України. Це дозволить підвищити врожайність, забезпечити стабільність виробництва, розширити можливості для вирощування різних культур і покращити якість сільськогосподарської продукції.

Ефективним чинником забезпечення ефективності регулювання інноваційного розвитку аграрного сектора України є *меліорація земель* як комплекс заходів, спрямованих на поліпшення ґрунтів, їх фізичних, хімічних і біологічних властивостей, а саме:

- ✦ меліоративні заходи, такі як будівництво та відновлення зрошувальних систем, дозволяють збільшити площу зрошуваних земель, що особливо важливо в умовах посушливого клімату південних регіонів України;
- ✦ меліоративні заходи, такі як створення захисних лісосмуг, терасування схилів та інші, запобігають ерозії ґрунтів, зберігаючи їх родючість;
- ✦ меліорація дозволяє регулювати водний режим ґрунтів, запобігаючи їх перезволоженню або пересиханню, що створює оптимальні умови для росту рослин.

Незадовільний стан меліоративних процесів обумовлений тим, що:

- ✦ протягом багатьох років меліоративні системи не отримували достатнього фінансування для підтримки їх у належному стані;
- ✦ більшість меліоративних систем використовують застарілі технології, які є неефективними та потребують заміни;
- ✦ управління меліоративними системами часто є неефективним, що призводить до їх зношення та виходу з ладу.

Відновлення та розвиток меліоративних систем є важливим завданням для аграрного сектора України. Для цього необхідно:

- ✦ залучити значні інвестиції для відновлення та модернізації меліоративних систем;
- ✦ упроваджувати сучасні технології зрошення та меліорації, які є ефективними та екологічно безпечними;
- ✦ забезпечити належне управління меліоративними системами, включно з їх технічним обслуговуванням і ремонтом;
- ✦ підготувати кваліфіковані кадри для роботи з меліоративними системами;
- ✦ забезпечити дієву державну підтримку відновленню та розвитку меліоративних систем, яка б передбачала фінансову підтримку, створення сприятливих умов для залучення інвестицій та сприяла впровадженню сучасних технологій.

Відновлення та розвиток зрошувальних систем, проведення меліоративних заходів дозволяє збільшити площі зрошуваних земель та підвищити врожайність.

Меліорація земель є важливим чинником забезпечення ефективності регулювання інноваційного розвитку аграрного сектора економіки України. Вона дозволяє збільшити площу зрошуваних земель, підвищити врожайність, розширити можливості для вирощування різних культур і покращити якість сільськогосподарської продукції.

Ефективним механізмом забезпечення ефективності регулювання інноваційного розвитку аграрної сфери економіки України є *створення сучасних логістичних центрів* для зберігання, переробки та упаковки сільськогосподарської продукції, а саме:

- ✦ сучасні логістичні центри, обладнані системами контролю температури та вологості, дозволяють зберігати сільськогосподарську продукцію протягом тривалого часу, запобігаючи її псуванню та зменшуючи втрати;
- ✦ забезпечення належних умов зберігання дозволяє зберегти якість сільськогосподарської продукції, її смакові властивості та поживну цінність;
- ✦ логістичні центри можуть включати в себе потужності для переробки сільськогосподарської продукції, що дозволяє створювати продукти з доданою вартістю, розширювати асортимент та задовольняти потреби різних категорій споживачів;
- ✦ логістичні центри можуть бути обладнані сучасними лініями для пакування сільськогосподарської продукції відповідно до вимог ринку, а саме сучасна упаковка відіграє важливу роль у збереженні якості продукції, її привабливості для споживачів та зручності транспортування.

Сучасні логістичні центри використовують передові технології управління, що дозволяє оптимізувати процеси зберігання, переробки, пакування та транспортування продукції, зменшуючи витрати та забезпечуючи своєчасну доставку.

Наявність сучасної логістичної інфраструктури сприяє розширенню ринків збуту сільськогосподарської продукції, включно з експортом.

Створення сучасних логістичних центрів підвищує ефективність розвитку аграрного сектора України, дозволяючи виробникам пропонувати якісну продукцію за конкурентними цінами.

Сучасні логістичні центри повинні:

- ✦ забезпечувати повний цикл логістичних операцій, від зберігання та переробки до пакування та транспортування;
- ✦ використовувати сучасні технології, такі як системи управління запасами, автома-

тизовані системи зберігання та обробки даних, що дозволяє підвищити ефективність роботи центрів;

- ✦ відповідати міжнародним стандартам якості та безпеки харчової продукції;
- ✦ дотримуватись принципу енергоефективності шляхом використання енергозберігаючих технологій і відновлюваних джерел енергії, що сприятиме зменшенню витрат на утримання центрів;
- ✦ бути розташованими поблизу транспортних магістралей і мати зручний доступ для виробників та споживачів.

З метою розширення мережі сучасних логістичних центрів необхідно залучити інвестиції для будівництва нових і модернізації чи переобладнання наявних.

Створення сучасної та ефективної мережі логістичних центрів є ключовим чинником підвищення ефективності регулювання інноваційного розвитку аграрного сектора економіки України. Залучення інвестицій відіграє вирішальну роль у реалізації цього амбітного завдання.

З метою залучення інвестицій для створення мережі сучасних логістичних центрів необхідно здійснити ідентифікацію потреби аграрного сектора в логістичних послугах, у ході якої:

- 1) провести комплексний аналіз існуючої інфраструктури, обсягів виробництва сільськогосподарської продукції, потреб у зберіганні, переробці та транспортуванні;
- 2) на основі цього комплексного аналізу розробити детальну концепцію створення мережі логістичних центрів, яка включає в себе:
 - ✦ визначення оптимального розташування центрів: ураховуючи логістичні потоки, транспортну інфраструктуру та потреби регіонів;
 - ✦ визначення функціональності центрів: які послуги вони будуть надавати (зберігання, переробка, пакування, транспортування тощо);
 - ✦ розробку бізнес-плану з обґрунтуванням економічної доцільності проекту та прогнозом окупності інвестицій;
 - ✦ розрахунок необхідних інвестицій для будівництва, обладнання та функціонування центрів;
 - ✦ пошук потенційних інвесторів.

Залучення інвестицій потребує активного пошуку потенційних інвесторів, як ендегенних, так і екзогенних. Серед них можуть бути:

- ✦ агрохолдинги та великі сільськогосподарські виробники, які зацікавлені у створенні власної логістичної інфраструктури для забезпечення ефективного збуту своєї продукції;
- ✦ транспортно-логістичні компанії, адже вони зацікавлені в розширенні своєї діяльності та створенні нових логістичних центрів;
- ✦ інвестиційні фонди, що зацікавлені в довгострокових інвестиціях у перспективні проекти;
- ✦ банки можуть надавати кредити для реалізації проектів зі створення логістичних центрів;
- ✦ міжнародні організації можуть надавати гранти чи кредити на пільгових умовах для розвитку аграрного сектора.

З метою ефективного залучення інвестицій необхідно презентувати інвестиційний проект потенційним інвесторам. Презентація повинна містити:

- ✦ детальну інформацію про проект: концепцію, функціональність, розташування, обсяг необхідних інвестицій;
- ✦ обґрунтування економічної доцільності: прогнози щодо обсягів виробництва, цін, доходів та окупності інвестицій;
- ✦ інформацію про конкурентні переваги;
- ✦ гарантії повернення інвестицій.

Залучення інвестицій потребує створення сприятливого інвестиційного клімату в країні. Це включає в себе:

- ✦ чітке та прозоре законодавство, яке регулює інвестиційну діяльність;
- ✦ гарантування захисту прав інвесторів та їх інвестицій;
- ✦ зменшення адміністративного тиску на бізнес і спрощення процедур отримання дозволів та ліцензій;
- ✦ надання податкових пільг для інвесторів, які вкладають кошти в розвиток аграрного сектора;
- ✦ створення сучасної транспортної, енергетичної та телекомунікаційної інфраструктури;
- ✦ державну підтримку в залученні інвестицій для створення мережі логістичних центрів.

Розвиток логістичної інфраструктури є критично важливим для забезпечення ефективності регулювання інноваційного розвитку аграрного сектора України. Ефективна логістика дозволяє зменшити втрати продукції, зберегти її

якість, розширити ринки збуту та підвищити ефективність виробництва.

Державні програми відіграють ключову роль у створенні сприятливих умов для розвитку логістичної інфраструктури, залучення інвестицій і координації зусиль різних учасників ринку.

Державні програми, спрямовані на розвиток логістичної інфраструктури аграрного сектора України, повинні мати чітко визначені цілі та завдання, серед яких можуть бути:

- ✦ *створення сучасної та ефективної мережі логістичних центрів*: будівництво нових та модернізація існуючих складських приміщень, обладнаних сучасними системами зберігання та управління;
- ✦ *розвиток транспортної інфраструктури*: будівництво та реконструкція доріг, залізниць, портів та аеропортів, що забезпечують ефективне транспортування сільськогосподарської продукції;
- ✦ *упровадження сучасних технологій*: сприяння впровадженню сучасних інформаційних технологій, систем управління логістикою, що дозволяють оптимізувати процеси та зменшити витрати;
- ✦ *залучення інвестицій*: створення сприятливих умов для залучення інвестицій у роз-

виток логістичної інфраструктури, зокрема за рахунок надання податкових пільг, гарантій та інших видів підтримки;

- ✦ *підтримка малого та середнього бізнесу*: створення умов для участі малого та середнього бізнесу в розвитку логістичної інфраструктури, зокрема шляхом надання грантів, субсидій та інших видів підтримки;
- ✦ *підготовка кадрів*: забезпечення підготовки кваліфікованих кадрів для роботи в сучасних логістичних центрах.

В Україні вже реалізовані та впроваджуються деякі державні програми, спрямовані на розвиток логістичної інфраструктури аграрного сектора, зокрема:

- ✦ програма розвитку аграрного сектора економіки на період до 2020 року;
- ✦ стратегія розвитку сільського господарства та сільських територій на період до 2030 року.

Проте необхідно продовжувати роботу над їх удосконаленням і розробкою нових програм, ураховуючи сучасні виклики та потреби аграрного сектора.

Для досягнення поставлених цілей і завдань державні програми повинні передбачати ефективні заходи щодо її реалізації (табл. 1).

Таблиця 1

Заходи реалізації державних програм, спрямованих на розвиток логістичної інфраструктури аграрного сектора України

Заходи	Характеристика
Розробка та затвердження стратегій та планів	Визначення пріоритетних напрямів розвитку логістичної інфраструктури, розробка конкретних планів дій та заходів
Фінансове забезпечення	Виділення необхідних коштів з державного бюджету, залучення коштів міжнародних фінансових організацій та приватних інвесторів
Нормативно-правове регулювання	Створення сприятливого правового поля для розвитку логістичної інфраструктури, спрощення процедур отримання дозволів та ліцензій
Координація діяльності	Забезпечення координації діяльності різних органів влади, підприємств та організацій, задіяних у розвитку логістичної інфраструктури
Моніторинг та оцінка	Здійснення моніторингу та оцінки ефективності реалізації програм, внесення необхідних змін та корегувань

Джерело: узагальнено автором.

Державно-приватне партнерство, передбачаючи співпрацю між державою та приватним сектором з метою реалізації спільних проєктів, спрямованих на розвиток аграрного сектора та підвищення його ефективності, є важливим інструментом для забезпечення ефективності регулювання інноваційного розвитку аграрного сектора економіки України.

Серед форм державно-приватного партнерства в аграрному секторі доцільно виокремити:

- ✦ договори концесії, при яких держава надає приватному сектору право на будівництво та експлуатацію об'єктів інфраструктури, таких як дороги, елеватори тощо;
- ✦ створення спільних підприємств для реалізації конкретного проєкту;

- ✦ договори про співпрацю для реалізації спільних проєктів;
- ✦ інвестиційні проєкти, у ході впровадження яких держава та приватний сектор інвестують кошти в спільні проєкти.

Ефективним чинником забезпечення ефективності регулювання інноваційного розвитку

аграрного сектора економіки України є *створення сприятливих умов для інвесторів*, оскільки саме інвестиції є каталізатором розвитку та модернізації аграрного сектора економіки України, що й обумовлює потребу ідентифікації передумов формування сприятливого інвестиційного клімату (табл. 2).

Таблиця 2

Передумови формування сприятливого інвестиційного клімату

№ з/п	Напрямок	Характеристика
1	Стабільне законодавство	Інвестори потребують чіткого та стабільного законодавства, яке регулює інвестиційну діяльність та захищає їх права
2	Прозора та зрозуміла система оподаткування	Податкова система повинна бути прозорою та зрозумілою для інвесторів, а податкові ставки конкурентними
3	Мінімізація адміністративних бар'єрів	Процедури отримання дозволів та ліцензій повинні бути максимально спрощеними та швидкими
4	Доступ до фінансових ресурсів	Інвестори повинні мати доступ до фінансових ресурсів, зокрема кредитів, на вигідних умовах
5	Розвинена інфраструктура	Наявність розвиненої транспортної, логістичної та енергетичної інфраструктури є важливим чинником для інвесторів
6	Кваліфікована робоча сила	Наявність кваліфікованої робочої сили є важливим чинником для успішної реалізації інвестиційних проєктів
7	Захист прав власності	Інвестори повинні бути впевнені у захисті своїх прав власності на землю та інші активи
8	Боротьба з корупцією	Корупція є серйозною перешкодою для залучення інвестицій, тому боротьба з нею є важливим завданням для держави

Джерело: узагальнено автором.

З метою формування сприятливого інвестиційного клімату в аграрному секторі економіки України необхідно здійснити удосконалення законодавства, спрощення адміністративних процедур, створення сприятливого податкового клімату, розвиток інфраструктури, підтримку освіти та науки, боротьбу з корупцією (табл. 3).

Створення сприятливих умов для інвесторів є ключовим чинником забезпечення ефективності регулювання інноваційного розвитку аграрного сектора економіки України. Залучення інвестицій дозволить модернізувати виробництво, розвинути інфраструктуру, впроваджувати інновації та підвищити ефективність діяльності суб'єктів господарювання аграрного сектора економіки України.

Для досягнення цієї мети необхідно вдосконалити законодавство, спростити адміністративні процедури, створити сприятливий податковий клімат, розвинути інфраструктуру, підтримати освіту та науку, посилити боротьбу з корупцією, передбачити надання податкових пільг для інвесторів,

спрощення процедур і гарантування захисту інвестицій.

ВИСНОВКИ

Україна має потужний аграрний сектор з великим потенціалом. Для забезпечення ефективності регулювання інноваційного розвитку аграрного сектора економіки України необхідно впроваджувати механізми підвищення ефективності виробництва, якості продукції та зменшення витрат. Партнерство держави, бізнесу та наукових установ є ключовим чинником успіху аграрного сектора України. Спільні зусилля, спрямовані на сталий розвиток, упровадження цифрових технологій в управлінські й виробничі процеси та ефективне використання ресурсів забезпечать конкурентоспроможність галузі на світовому ринку. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Мірзоєва Т. В. Ефективність виробництва нішевих зернових культур у контексті забезпечення про-

Заходи щодо формування сприятливого інвестиційного клімату в аграрному секторі економіки України

№ з/п	Напрямок	Характеристика
1	Удосконалення законодавства	Необхідно ухвалити чітке та стабільне законодавство, яке регулює інвестиційну діяльність і захищає права інвесторів
2	Спрощення адміністративних процедур	Необхідно максимально спростити процедури отримання дозволів і ліцензій, зменшити кількість бюрократичних бар'єрів
3	Створення сприятливого податкового клімату	Необхідно знизити податкові ставки та запровадити податкові пільги для інвесторів, які вкладають кошти в розвиток аграрного сектора
4	Розвиток інфраструктури	Необхідно інвестувати в розвиток транспортної, логістичної та енергетичної інфраструктури, що є важливим чинником для інвесторів
5	Підтримка освіти та науки	Необхідно створювати умови для підготовки кваліфікованих кадрів для роботи в аграрному секторі, сприяти розвитку наукових досліджень та інновацій
6	Участь у фінансуванні проєктів	Надання грантів, субсидій чи кредитів на пільгових умовах
7	Інформаційна підтримка	Надання інвесторам інформації про інвестиційні можливості в аграрному секторі
8	Боротьба з корупцією	Необхідно посилити боротьбу з корупцією, забезпечити прозорість і підзвітність діяльності органів влади

Джерело: узагальнено автором.

довольчої безпеки і створення доданої вартості. *Економіка та суспільство*. 2024. Вип. 67. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-158>

2. Вдовенко Н. М., Коробова Н. М., Поліщук О. В. Стратегічні пріоритети формування економічної безпеки і диджиталізації управлінської звітності для розвитку малих форм господарювання на сільських територіях. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2024. Т. 9. № 3. С. 113–117. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-3-20>

3. Юрчук Н. П., Кіпоренко С. С. Цифровізація сільського господарства: виклики і можливості для фермерських господарств. *Агросвіт*. 2024. № 19. С. 53–62. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.19.53>

4. Серов І. В. Сталий розвиток агробізнесу через впровадження екоінновацій. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2024. Т. 9. № 3. С. 407–411. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-3-73>

5. Сичук О. В. Діагностика розвитку ринку органічної продукції в Україні. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія «Економіка та управління»*. 2024. № 15. DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-15-03-02>

6. Спринчук Н. А. Економічна ефективність інвестицій в зрошувальні технології. *Агросвіт*. 2024. № 5. С. 70–74. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.5.70>

7. Загроза продовольчій безпеці світу. *Міністерство закордонних справ України*. 23.11.2023. URL: <https://mfa.gov.ua/protidiya-agresiyi-rf/zagroza-prodovolchij-bezpeci-svitu>

8. На розмінованих землях України вже можна виростити 1 млн т зерна. *Прес-служба Апарату Верховної Ради України*. 17.01.2024. URL: https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/245689.html

9. Дяченко В. С., Дяченко Н. П. Публічний digital-маркетинг як елемент державної інформаційної політики. *Наукові перспективи*. 2024. № 2. С. 245–254. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-2\(44\)-245-254](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-2(44)-245-254)

REFERENCES

Diachenko, V. S., and Diachenko, N. P. "Publicnyi digital-marketynh yak element derzhavnoi informatsiinoi polityky" [Public Digital-Marketing as an Element of State Information Policy]. *Naukovi perspektivy*, no. 2 (2024): 245-254. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-2\(44\)-245-254](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2024-2(44)-245-254)

Mirzoieva, T. V. "Efektyvnist vyrobnytstva nishovykh zernovykh kultur u konteksti zabezpechennia prodovolchoi bezpeky i stvorennia dodanoi vartosti" [Efficiency of Production of Niche Cereals in the Context of Ensuring Food Security and Creation of Added Value]. *Ekonomika ta suspilstvo*, no. 67 (2024). DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-67-158>

- "Na rozminovanykh zemliakh Ukrainy vzhe mozna vyrostyty 1 mln t zerna" [1 Million Tons of Grain Can Already Be Grown on Demined Lands of Ukraine]. Pres-sluzhba Aparatu Verkhovnoi Rady Ukrainy. January 17, 2024. https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/245689.html
- Sierov, I. V. "Stalyi rozvytok ahrobiznesu cherez vprovadzhennia ekoinnovatsii" [Sustainable Development of Agribusiness through the Implementation of Eco-Innovations]. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky ta tekhniky*, vol. 9, no. 3 (2024): 407-411. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-3-73>
- Sprynchuk, N. A. "Ekonomichna efektyvnist investytsii v zroshuvalni tekhnolohii" [Economic Efficiency of Investments in Irrigation Technologies]. *Ahrosvit*, no. 5 (2024): 70-74. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.5.70>
- Sychuk, O. V. "Diahnostyka rozvytku rynku orhanichnoi produktsii v Ukraini" [Diagnostics of the Development of the Market of Organic Products in Ukraine]. *Problemy suchasnykh transformatsii. Seriia «Ekonomika ta upravlinnia»*, no. 15 (2024). DOI: <https://doi.org/10.54929/2786-5738-2024-15-03-02>
- Vdovenko, N. M., Korobova, N. M., and Polishchuk, O. V. "Stratehichni priorytety formuvannia ekonomichnoi bezpeky i dydzhytalizatsii upravlinskoi zvitnosti dlia rozvytku malykh form hospodariuvannia na silskykh terytoriiakh" [Strategic Priorities for the Formation of Economic Security and the Digitalization of Managerial Reporting for the Development of Small-Scale Farming in Rural Areas]. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky ta tekhniky*, vol. 9, no. 3 (2024): 113-117. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2024-3-20>
- Yurchuk, N. P., and Kiporenko, S. S. "Tsyfrovizatsiia silskoho hospodarstva: vyklyky i mozhlyvosti dlia fermerskykh hospodarstv" [Digitization of Agriculture: Challenges and Opportunities for Farms]. *Ahrosvit*, no. 19 (2024): 53-62. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2024.19.53>
- "Zahroza prodovolchii bezpetsi svitu" [Threat to World Food Security]. Ministerstvo zakordonnykh sprav Ukrainy. November 23, 2023. <https://mfa.gov.ua/protidiya-agresiyi-rf/zagroza-prodovolchij-bezpeci-svitu>